

Tjänsteskrivelse

2026-04-14

Diarienummer: 26AFN52

Handläggare:

Elin Wallner
026-17 80 00
elin.wallner@gavle.se

Therése Sahanen
026-17 80 00
therese.sahanen@gavle.se

Nämnd:

Arbetsmarknads- och
funktionsrättsnämnd

Svar på initiativärende (M) – Säkerställ rätt stöd för yngre personer med demens

Förslag till beslut

Att initiativärendet och dess yrkande skall anses besvarat.

Bakgrund

Moderaterna väckte vid arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens sammanträde 2026-03-25 rubricerat initiativärende med följande yrkande:

- att sammanställa och redovisa hur personer med demenssjukdom i yngre ålder i dag bedöms och beviljas insatser i Gävle kommun, -samt huruvida det alls sker prövning sker enligt LSS,
- att uppdra åt Valfärd Gävle att säkerställa att personer med demenssjukdom i yngre ålder får en individuell och rättssäker prövning av rätten till insatser enligt LSS,
- att analysera om nuvarande tillämpning säkerställer en individuell och rättssäker prövning enligt LSS, samt identifiera eventuella brister, samt
- att Till nämnden redovisa en bedömning av förutsättningarna för att etablera ett boende för yngre dementa med stöd av LSS.

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden beslutade 2026-03-25 att initiativärendet och dess yrkande skulle tas emot och hanteras för beredning.

Sektor Velfärds yttrande efter ärendeberedning

För att en person ska bli aktuell för insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) krävs att personen tillhör någon av de personkretsar som omfattas av lagen. När det gäller personer med demenssjukdom är det i första hand personkrets 2 som är aktuell, därefter provas personen mot personkrets 3. Demensdiagnosen i sig gör inte att en person tillhör någon av personkretsarna enligt LSS. Det är konsekvenserna av demenssjukdomen som ingår i bedömningen av om personen tillhör någon personkrets enligt LSS. Oftast behöver demenssjukdomen progrediera innan konsekvenserna av sjukdomen blir så betydande att personen kan bedömas tillhöra någon av personkretsarna enligt LSS.

Till personkrets 2 räknas personer med betydande och bestående begåvningsmässiga funktionshinder, efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom. I förarbetena till LSS beskrivs att det är fråga om personer som efter utvecklingsåren har fått en hjärnskada och till följd av den ett betydande och bestående funktionshinder som kan likställas med en utvecklingsstörning som vi idag benämner intellektuell funktionsnedsättning. För att avgöra om den begåvningsmässiga funktionsnedsättningen kan jämföras med en intellektuell funktionsnedsättning behöver personen genomgå en psykologutredning som görs av en neuropsykolog, av utredning ska det framgå vilka tester som genomförts samt resultaten av dessa. I regel innehåller underlaget antingen fastställt intelligenskvot (IK) eller en samlad professionell bedömning av om funktionsnedsättningen kan likställas med en intellektuell funktionsnedsättning.

Till personkrets 3 räknas personer med andra varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder som uppenbart inte beror på normalt åldrande, om de är stora och förorsakar betydande svårigheter i den dagliga livsföringen och därmed ett omfattande behov av stöd eller service. För att kunna göra den bedömningen behövs ett läkarintyg som beskriver vilka sjukdomar eller funktionsnedsättningar personen har och hur dessa påverkar personen. Det krävs även ett utlåtande från en arbetsterapeut som beskriver vilket hjälpbehov personen har i sin vardag till följd av sjukdomen eller funktionsnedsättningen.

Om en person bedöms tillhöra någon av personkretsarna enligt LSS kan personen ansöka om insatser enligt lagen. Därefter görs en individuell prövning om personen har rätt till de insatser som den begärt. Detta sker genom en behovsutredning där biståndshandläggaren träffar personen i hemmet, oftast tillsammans med anhöriga och personal som arbetar kring personen.

Det finns i dagsläget ingen särskilt avsedd bostad med särskild service enligt LSS för vuxna personer som tillhör personkrets 2 i Gävle kommun. Däremot kan alla gruppboendestäder som drivs av egen regi Gävle kommun ta emot personer som tillhör samtliga personkretsar enligt LSS. Privata utförare har sällan tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för samtliga personkretsar, vanligtvis har de enbart tillstånd för personkrets 1. Gävle kommun har för närvarande inget LSS-boende särskilt inriktat mot yngre personer med demens då behovsunderlaget inte är tillräckligt.

Information om att det finns möjlighet att ansöka om LSS-insatser för denna målgrupp är viktig. Samverkan har skett med Minnesmottagningen på Region Gävleborg som regelbundet träffar denna målgrupp. Samverkan har även skett på Utredningsenhet omsorg Gävle, vilken är den enhet inom Gävle kommun som handlägger insatser enligt socialtjänstlagen innan LSS-insatser kan bli aktuella, i syfte att identifiera personer som kan omfattas av LSS.

Välfärd Gävle har påbörjat ett arbete utifrån den beslutade demensstrategin och hanterar frågan om boende i handlingsplanen kopplat till strategin. Frågan behöver utredas ur flera perspektiv och en uppdragsbeställning för detta är under framtagande och beräknas vara klar senast i mitten av april. Utredningen föreslås rapporteras i november 2026. Välfärd Gävle avser att informera om handlingsplanen på Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens sammanträde i maj samt återkommande under hösten 2026.

Förslag

Utifrån sektor Välfärds beredning av ärendet, enligt ovanstående, är förslaget att initiativärendet och dess yrkande skall anses besvarat.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Välfärd